

Postanowienie z dnia 18 lutego 2005 r.

III SPP 19/05

1. Uiszczenie przez adwokata opłaty stałej od skargi na przewlekłość postępowania po jej wniesieniu, ale przed rozpoznaniem, powoduje, że dwumiesięczny termin do załatwienia skargi (art. 11 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, Dz.U. Nr 179, poz. 1843) rozpoczyna bieg od daty wniesienia opłaty.

2. Ocena wystąpienia przewlekłości postępowania nie odnosi się do jego wcześniejszych etapów, które zostały zakończone, lecz jedynie do etapu toczącego się postępowania, przy czym możliwe jest uwzględnienie dotychczasowego przebiegu sprawy (art. 2 w związku z art. 12 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.).

Przewodniczący SSN Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Katarzyna Gonera, Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 lutego 2005 r. sprawy ze skargi Anny B. na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Sądu Okręgowego w Gdańsku i Sądu Najwyższego,

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Pełnomocnik skarżącej - Anny B. wniósł w dniu 20 grudnia 2004 r. skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przez: „- Sąd Rejonowy w Wejherowie (postępowanie merytoryczne), - Sąd Okręgowy w Gdańsku (postępowania zażaleniowe i apelacyjne), - Sąd Apelacyjny w Gdańsku (postępowanie zażaleniowe), - Sąd Najwyższy (postępowanie kontrolne i kasacyjne)”, w której wystąpił o stwierdzenie, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego Anny B. i Jerzego B. (aktualnie [...] Sąd Okręgowy w Gdańsku, wcześniej [...] Sąd Rejonowy w Wejherowie) „nastąpiła

przewlekłość postępowania - nastąpiło naruszenie prawa Anny B. do rozpoznania jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki” oraz o przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 10.000 zł z tytułu przewlekłości postępowania i obciążenie Skarb Państwa kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu skargi pełnomocnik skarżącej podniósł w szczególności, iż w przedmiotowej sprawie wnioski o podział majątku został złożony przez skarżącą Annę B. w dniu 8 kwietnia 1982 roku (małżeństwo zostało rozwiązane 26 czerwca 1981 roku), a wobec podejmowania przez uczestników tego postępowania licznych działań faktycznych i prawnych (w tym wniosków dowodowych, wniosków o odraczenie rozpraw, o wyłączenie sędziego oraz zażaleń na kolejne rozstrzygnięcia sądowe w tych kwestiach) postanowienia merytoryczne w przedmiotowej sprawie zostały wydane: (a) przez Sąd pierwszej instancji w dniu 22 kwietnia 2003 r., doręczono je stronom w dniu 30 lipca 2003 r. i zostało ono przez obie strony zaskarżone; (b) przez Sąd drugiej instancji w dniu 12 lutego 2004 r. i ono również zostało zaskarżone. W tej sytuacji, w uzasadnieniu niniejszej skargi pełnomocnik skarżącej zarzucił, iż „Państwo Polskie nie stworzyło odpowiedniego prawa, pozwalającego sprawnie i szybko przeprowadzić takie jak mój (nieskomplikowane) postępowania. Były mąż skarżącej - wykorzystując luki i możliwości - doprowadził do tak znacznego wydłużenia postępowania składając stale odrzucane wnioski o wyłączenie sędziego, niezasadne wnioski o zarządzenia tymczasowe, zażalenia na każdą możliwą czynność (a nawet niemożliwą, jak odmowa zawieszenia), zażalenia na odrzucenie zażalenia, wiele kolejnych wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych (nawet zwolnienie z opłaty od zażalenia w wysokości 15 st. zł w latach dziewięćdziesiątych - równowartość bodajże pudełka zapalek). Nikt nie był mu w stanie przeszkodzić w składaniu takich wniosków, ponieważ nie przewidywała tego procedura cywilna.” Powyższą skargę Sąd Apelacyjny w Gdańsku przedstawił w trybie art. 7 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843) Sądowi Najwyższemu, do którego wpłynęła ona w dniu 24 stycznia 2005 r. Natomiast wymagana opłata sądowa stała z tytułu wniesienia skargi na przewlekłości postępowania (art. 17 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki) została uiszczona przez pełnomocnika skarżącej (w formie znaczków opłaty skarbowej przy piśmie z dnia 11 lutego 2005 r.) dopiero w dniu 16 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Skarga na przewlekłość postępowania w sprawie cywilnej, dla rozpoznania której właściwy jest Sąd Najwyższy (art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki) oraz do której stosuje się przymus adwokacko-radcowski (art. 393² k.p.c. - uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, której Sąd Najwyższy nadał moc zasady prawnej - art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.; a począwszy od dnia 5 lutego 2005 r., na podstawie art. 1 pkt 13 i pkt 49 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 172, poz. 1804 - art. 87¹ § 1 k.p.c.), powinna czynić zadość wymaganiom ustawowym określonym w art. 6 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki oraz podlega opłacie stałej w wysokości 100 zł (art. 17 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki).

Zważywszy jednak na to, że w niniejszej sprawie wymaganą opłatę stałą od skargi na przewlekłość postępowania pełnomocnik skarżącej uiszczył w formie znaczków opłaty sądowej przy swym piśmie uzupełniającym z dnia 11 lutego 2005 r., które do Sądu Najwyższego wpłynęło w dniu 16 lutego 2005 r., a więc bez mała 2 miesiące po dacie wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, a dwa dni przed datą jej załatwienia przez Sąd Najwyższy, należy przyjąć, że dopiero począwszy od dnia uiszczenia opłaty stałej od przedmiotowej skargi na przewlekłość postępowania, czyli od dnia 16 lutego 2005 r., rozpoczął bieg dwumiesięczny termin do załatwienia tej skargi (art. 11 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki), skoro w wypadku braku uiszczenia wymaganej opłaty stałej skarga na przewlekłość postępowania wniesiona przez adwokata lub radcę prawnego podlega odrzuceniu (art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.).

2. W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, sąd rozpoznający skargę na przewlekłość toczącego się postępowania (art. 4 ustawy

o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki) powinien w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Oznacza to, że ocena dokonywana przez sąd właściwy dla rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania nie odnosi się do wcześniejszych etapów postępowania w sprawie, które zostały już zakończone (zamknięte) w wyniku wydania stosownych orzeczeń, lecz jedynie do etapu postępowania przed tym sądem, przed którym postępowanie to nadal się toczy, jakkolwiek ocena terminowości i prawidłowości czynności podejmowanych przez sąd na tym (aktualnym) etapie postępowania powinna być dokonywana przy uwzględnieniu przebiegu i wyników także wszystkich wcześniejszych etapów postępowania w tej sprawie (art. 12 ust. 2 i ust. 3 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki), skoro postępowanie ze skargi na przewlekłość postępowania ma w istocie służyć dyscyplinowaniu czynności podejmowanych na etapie toczącego się jeszcze postępowania w określonej sprawie i nie może być dodatkową przyczyną powodującą przedłużenie czasu jego trwania.

W rozpoznawanej sprawie dotyczącej podziału majątku wspólnego (dorobkowego), która wszczęta została na wniosek skarżącej - Anny B. z dnia 8 kwietnia 1982 r., a w której uczestnikiem postępowania jest Jerzy B.: (a) w wyniku apelacji wniesionych zarówno przez wnioskodawczynię - Annę B., jak i przez uczestnika tego postępowania - Jerzego B. od postanowienia Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 23 kwietnia 2003 r. [...], Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał w dniu 11 lutego 2004 r. postanowienie [...] zmieniające zaskarżone postanowienie [...]; (b) następnie, pełnomocnik uczestnika tego postępowania - Jerzego B. pismem z dnia 13 maja 2004 r., które do Sądu Okręgowego w Gdańsku wpłynęło w dniu 17 maja 2004 r., wniósł kasację od powyższego postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku, która została jednak odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 28 czerwca

2004 r.; (c) na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 28 czerwca 2004 r. o odrzuceniu kasacji, pełnomocnik uczestnika postępowania - Jerzego B. wniosła w dniu 22 lipca 2004 r. za pośrednictwem Sądu Okręgowego w Gdańsku zażalenie do Sądu Najwyższego, które wraz z aktami sprawy wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 27 września 2004 r.; (d) w wyniku rozpoznania powyższego zażalenia, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 17 listopada 2004 r. uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 28 czerwca 2004 r. o odrzuceniu kasacji. Powyższe zestawienie dat wydawanych w rozpoznawanej sprawie postanowień sądowych, ze szczególnym uwzględnieniem dat postanowień wydanych w tej sprawie przez Sąd Okręgowy w Gdańsku oraz przez Sąd Najwyższy, wskazują jednoznacznie na całkowitą bezzasadność podniesionego w niniejszej skardze zarzutu przewlekłości postępowania lub nieprawidłowości czynności orzekających w tej sprawie Sądów, a w szczególności Sądu Okręgowego w Gdańsku oraz Sądu Najwyższego. Co więcej, ponieważ skarżący w uzasadnieniu wniesionej skargi podniósł, że rozpoznawana „skarga dotyczy przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Wejherowie (postępowanie merytoryczne), Sąd Okręgowy w Gdańsku (postępowanie zażaleniowe i apelacyjne), Sąd Apelacyjny w Gdańsku (postępowanie zażaleniowe) i Sąd Najwyższy (postępowanie kontrolne i kasacyjne)”, a w konkluzji uzasadnienia zarzutów tej skargi wyraził pogląd, iż „Państwo Polskie nie stworzyło odpowiedniego prawa, pozwalającego sprawnie i szybko przeprowadzić takie jak mój (nieskomplikowane) postępowania. Były mąż skarżącej - wykorzystując luki i możliwości - doprowadził do tak znacznego wydłużenia postępowania składając stale odrzucane wnioski o wyłączenie sędziego, niezasadne wnioski o zarządzenia tymczasowe, zażalenia na każdą możliwą czynność (a nawet niemożliwą, jak odmowa zawieszenia), zażalenia na odrzucenie zażalenia, wiele kolejnych wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych (nawet zwolnienie z opłaty od zażalenia w wysokości 15 st. zł w latach dziewięćdziesiątych - równowartość bodajże pudełka zapalek). Nikt nie był mu w stanie przeszkodzić w składaniu takich wniosków, ponieważ nie przewidywała tego procedura cywilna” - należy stwierdzić, że zarzuty te są oczywiście niezasadne, bowiem nie można zasadnie postawić sądowi zarzutu dopuszczenia do przewlekłości postępowania w sytuacji, gdy przyczyną wydłużenia czasu trwania tego postępowania jest fakt, że uczestnik postępowania czyni użytek z przysługujących mu w tym postępowaniu uprawnień procesowych, w tym między innymi takich, jak zgłaszanie wniosków o wyłączenie sądu lub sędziego, o zwolnienie

z kosztów sądowych, o przeprowadzenie kolejnych dowodów, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie, wnoszenie zażaleń lub innych środków odwoławczych. *Nota bene*, z tej samej przyczyny w rozpoznawanej sprawie nie byłby uzasadniony zarzut przewlekłości postępowania kasacyjnego, że po wniesieniu kasacji przez uczestnika postępowania wnioskodawczyni wystąpiła do Sądu ze skargą na przewlekłość tego postępowania, co - obiektywnie rzecz biorąc - spowoduje jego przedłużenie, bowiem w celu załatwienia tej skargi musiało dojść do przerwania czynności procesowych Sądu zmierzających do zakończenia postępowania kasacyjnego.

3. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki orzekł jak w sentencji.

=====